

ORIENTAL UNIVERSITETI

***RAQAMLI TILSHUNOSLIK VA
TARJIMASHUNOSLIK: ZAMONAVIY
TAHLIL, MUAMMOLAR VA
ISTIQBOLLAR***

FEVRAL 16-17, 2026

TOSHKENT

UO‘K 821.512.161

Mas’ul muharrir:

Mamataxunov Nozimjon - Oriental universiteti rektori

Ma’sul muharrir o‘rinbosari:

Nasirova Malika Oriental universiteti Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori

Tahrir hay’ati:

Nasirov Dilshod Oriental universiteti Tillar-2 kafedrasini mudiri, PhD.

Islomjonova Xazifa Oriental universiteti Tillar-2 kafedrasini professori.

Radjabov Nasir Oriental universiteti Tillar-2 kafedrasini professori.

Muratxodjayeva Feruzaxon Oriental universiteti Tillar-2 kafedrasini dotsenti

Tashpulatova Shirina Oriental universiteti Tillar-2 kafedrasini katta o‘qituvchisi, PhD.

Taqrizchilar:

Yuldasheva Nargiza O‘zDJTU dotsenti

Esanov Uktam Oriental universiteti Tillar-2 kafedrasini professori

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning saviyasi, sifati va ilmiy dalillarning haqqoniyligi hamda mazmuni uchun mualliflar mas’uldirlar.

Ushbu to‘plam Oriental universiteti Kengashining 2026-yil “9” yanvardagi 7-sonli bildirigiga asosan nashrga tavsiya etilgan.

© Oriental universiteti, 2026

RASHIDOVNING “BO‘RONDAN KUCHLI” VA CH. DIKKENSNING “HARD TIMES” ASARLARI ASOSIDA.....	
Tursunaliyeva M., Egamberdieva Sh. // LINGUOCULTURAL FEATURES OF REALIA IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES.....	169
To‘xliyeva Zahro, Isakova Nodira. // EXAMINATION OF THE TRANSLATION OF PSYCHOLINGUISTIC ATTRIBUTES IN “PRIDE AND PREJUDICE” BY JANE AUSTEN.....	173
Urmanova Nodira, Rasulova Munajat. // AFSONALARNING KELIB CHIQISHI VA ULARNING MIFOLOGIYA BILAN BOG‘LIQLIGI.....	177
Usmonov Ibrohim, Nizamova Salomat. // INGLIZ VA KOREYS TILLARIDA SAVOL SHAKLIDAGI GAPLARNING QIYOSIY TAHLILI.....	182
Uzakova Nazira, Tashpulatova Shirina. // INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA O‘ZLASHGAN SO‘ZLARNING NAZARIY ASOSLARI.....	186
Uzakova Nazira, Tashpulatova Shirina. // O INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI O‘ZLASHGAN SO‘ZLARNING TARJIMA XUSUSIYATLARI.....	190
Xakimov Dilshodbek, Radjabov Nasir. // INGLIZ TILI FRAZEOLOGIK TIZIMINING SHAKLLANISHIDA ULYAM SHEKSPIRNING ROLI: ILMIY TADQIQOT VA TAHLIL.....	193
Xakimova Umida, Tashpulatova Shirina. // PHONETICS AS A FUNDAMENTAL BRANCH OF LINGUISTICS: ASPECTS, DIVISIONS, AND PEDAGOGICAL APPLICATIONS.....	198
Xanaliyeva Gulhumor, Muratxodjayeva Feruzaxon. // INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA EMOTSIYALARNI IFODALOVCHI OBRAZLI BIRLIKLARNING KOGNITIV TALQINIDA TIL VA MADANIYAT UYG‘UNLIGI.....	206
Fayzullayevna Y., Boboeva M. // THEORETICAL APPROACHES TO LINGUISTIC CORPORA.....	211
Xolboyeva Odina, Nizamova Salomat. // INGLIZ VA KOREYS TILLARIDA SO‘Z TARTIBI.....	216
Xudoyberdiyeva Zebo, Muratxodjayeva Feruzaxon. // INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA AYOLLAR OBRAZINI IFODALOVCHI IBORALAR	219
Yo‘ldosheva F., Muratxodjayeva Feruzaxon. // PRAGMATIC FEATURES OF DIGITAL COMMUNICATION.....	227
Yo‘ldosheva F., Muratxodjayeva Feruzaxon. // KOGNITIV MOSLASHUV VA PSIXOLINGVISTIK JARAYONLARNING INTEGRATIV TAHLILI.....	232
Yo‘ldashova Go‘zal, Tashpulatova Shirina. // LINGUACULTURAL ASPECTS OF ADDRESSING FORMS IN BRITISH VS. AMERICAN ENGLISH.....	236
Yunusxanova Moxira, Boboyeva Madina. // KOGNITIV LINGVISTIKADA SUN‘IY INTELLEKTNING TUTGAN O‘RNI VA AHAMIYATI.....	240
Yusupova Dilnoza, Turdiyev Jahongir. // THE ROLE OF PARALINGUISTIC FEATURES IN SOCIAL MEDIA.....	243
Yusupova Mohigul, Raxmatova Bahora. // ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED TRANSLATION AND TRANSLATION TECHNOLOGIES	246
Azizabonu Karimjonova, Xudayberdiyeva Svetlana. // O‘ZBEK VA KOREYS MAQOLLARIDA GENDER ROLLARI.....	249

INGLIZ VA KOREYS TILLARIDA SO‘Z TARTIBI

<https://zenodo.org/records/18622685>

Xolboyeva Odina Uchqun qizi

Koreys tili yo‘nalishi I-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar:

Nizamova Salomat Usmanovna

Tillar-2 kafedrasida katta o‘qituvchisi

E-mail: salomat068@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz va koreys tillaridagi so‘z tartibi va uning gap tarkibidagi o‘rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda har ikki tilning sintaktik xususiyatlari, gapdagi so‘zlar ketma-ketligi va grammatik rolga qarab solishtirildi. Ingliz tili asosan subyekt–fe‘l–obyekt (SVO) tartibiga ega bo‘lsa, koreys tilida odatda subyekt–obyekt–fe‘l (SOV) tartibi qo‘llaniladi. Tadqiqot natijalari ko‘rsatadiki, ikki til o‘rtasidagi so‘z tartibi farqlari tarjima va til o‘rganishda muhim rol o‘ynaydi. Shu bilan birga, kontekst va pragmatik vaziyat tilning so‘z tartibiga ta‘sir qilishi mumkinligi aniqlangan. Maqola qiyosiy tilshunoslik, kontrastiv sintaksis va chet tillarni o‘qitish sohalari uchun ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar: *so‘z tartibi, sintaksis, ingliz tili, koreys tili, qiyosiy tilshunoslik.*

Аннотация. В данной статье анализируется порядок слов в английском и корейском языках. Исследование рассматривает синтаксические особенности, последовательность слов в предложении и их грамматическую функцию. Английский язык в основном использует порядок подлежащее–сказуемое–дополнение (SVO), тогда как в корейском языке преобладает порядок подлежащее–дополнение–сказуемое (SOV). Результаты исследования показывают, что различия в порядке слов играют важную роль в переводе и изучении языка. Кроме того, установлено, что контекст и прагматическая ситуация могут влиять на расположение слов. Статья представляет интерес для сравнительной лингвистики, контрастивного синтаксиса и преподавания иностранных языков.

Ключевые слова: *порядок слов, синтаксис, английский язык, корейский язык, сравнительное языкознание.*

Annotation. This article analyzes word order in English and Korean languages. The study examines the syntactic features, sequence of words in a sentence, and their grammatical functions. English primarily follows a Subject–Verb–Object (SVO) order, while Korean typically follows a Subject–Object–Verb (SOV) order. The findings indicate that differences in word order play a crucial role in translation and language learning. Furthermore, context and pragmatic factors can influence the arrangement of words. The article is relevant for comparative linguistics, contrastive syntax, and foreign language teaching.

Key words: *word order, syntax, English language, Korean language, comparative linguistics.*

KIRISH. Tilning asosiy vazifalaridan biri fikrni aniq va tushunarli tarzda ifodalashdir. Buning muhim omillaridan biri soʻzlar ketma-ketligi, yaʼni soʻz tartibi hisoblanadi. Soʻz tartibi sintaksisning markaziy elementi boʻlib, gapning maʼnosi va grammatik aniqligini belgilaydi. Har bir til oʻzining sintaktik qoidalariga ega boʻlib, bu qoidalar soʻzlarning gap ichidagi joylashuvini, ularning bir-biri bilan bogʻlanishini va fikrni ifoda etish shaklini belgilaydi (Sohn, 2017; Li & Thompson, 2018). Shu sababli, soʻz tartibini oʻrganish tilshunoslikning dolzarb va fundamental masalalaridan biridir. Ingliz tili asosan Subyekt–Feʼl–Obyekt (SVO) tartibiga asoslangan boʻlib, bu tartib gapning maʼnosini aniq va soddalashtirilgan shaklda etkazishga xizmat qiladi. Boshqa tomondan, koreys tilida odatda Subyekt–Obyekt–Feʼl (SOV) tartibi qoʻllaniladi, bu esa gapning oxirida asosiy harakatni keltirib chiqaradi va kontekst orqali maʼnoni boyitadi (Sohn, 2017; Kim, 2020). Bu ikki til oʻrtasidagi tartib farqlari, ayniqsa, tarjima jarayonida va chet tillarni oʻrgatishda alohida eʼtibor talab qiladi. Bugungi kunda globallashtirish va madaniyatlararo aloqalar kuchaygani sababli, ingliz va koreys tillaridagi soʻz tartibini qiyosiy tahlil qilish ilmiy va amaliy jihatdan katta ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot orqali ikki tilning sintaktik xususiyatlari, ularning gap tarkibidagi roli va semantik natijalari oʻrganilib, soʻz tartibi farqlari va oʻxshashliklari aniqlanadi. Shu bilan birga, bu tadqiqot qiyosiy sintaksis, lingvokulturologiya va til oʻrganish metodikasi uchun nazariy va amaliy asos yaratadi.

ASOSIY QISM. Soʻz tartibi tilning sintaksis qoidalarini oʻrganishda markaziy rol oʻynaydi va gapning maʼnosi hamda grammatik aniqligini belgilaydi. Ingliz tilida sintaktik asos Subyekt–Feʼl–Obyekt (SVO) tartibida shakllanadi, yaʼni gap boshida subyekt, keyin feʼl va oxirida obyekt joylashadi (Li & Thompson, 2018; Huddleston & Pullum, 2015). Masalan, “She reads a book” jumlasida subyekt (she), feʼl (reads) va obyekt (a book) tartibi aniq koʻrinadi. Tadqiqotlar shuni koʻrsatadiki, SVO tartibi ingliz tilida gapni tez va aniq ifodalash imkonini beradi hamda tarjimada osonlik yaratadi (Radford, 2019). Koreys tilida esa odatiy sintaktik tartib Subyekt–Obyekt–Feʼl (SOV) shaklida boʻlib, feʼl odatda gap oxirida keladi (Sohn, 2017; Kim, 2020). Masalan, koreyscha jumla: “그녀가 책을 읽는다 (Geunyeoga chaegul ilgneunda)” – “U kitobni oʻqiydi”. Bu tartibda feʼl oxirida kelishi sababli gapning maʼnosi kontekst orqali aniqroq anglanadi. Tadqiqotlarda qayd etilishicha, SOV tartibi koreys tilida pragmatik vaziyatga bogʻliq ravishda soʻz tartibini oʻzgartirish imkonini beradi va gapning emfazisini sozlashda qoʻllaniladi (Lee & Ramsey, 2018; Han, 2021). Soʻz tartibi farqlari nafaqat grammatik, balki semantik va pragmatik jihatlarni ham shakllantiradi. Ingliz tili SVO tartibi orqali aniq va qisqa kommunikatsiya imkonini bersa, koreys tili SOV tartibi bilan gapning oxirida asosiy harakatni koʻrsatib, subtillar orqali maʼnoni boyitadi (Kwak, 2022). Shu sababli, ingliz va koreys tillari oʻrtasidagi tarjimada soʻz tartibini toʻgʻri oʻzgartirish til oʻrganuvchilar uchun katta qiyinchilik tugʻdiradi. Tadqiqotlar shuni koʻrsatadiki, ikki tilni kontrastiv oʻrganish sintaksis qoidalarini chuqurroq anglash va tarjima jarayonini yengillashtiradi (Park, 2020; Cho, 2023).

Shuningdek, ingliz va koreys tillarida sintaktik moslashuv va soʻz tartibidagi oʻzgaruvchanlik muhim mavzu hisoblanadi. Masalan, koreys tilida kontekst va emfaziga qarab feʼl oldinga surilishi mumkin, lekin bu holat gapning grammatik tuzilishini buzmaydi (Lee, 2019). Ingliz tilida esa soʻz tartibini oʻzgartirish koʻproq stilistik va pragmatik maqsadlarda qoʻllaniladi, masalan, “A book she reads every night” kabi inversiya (Huddleston & Pullum, 2015). Tadqiqot

natijalari shuni ko'rsatadiki, so'z tartibidagi farqlar va o'xshashliklar lingvistik tuzilish va tarjima jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi. Natijaviy tahlil shuni ko'rsatdiki, ingliz va koreys tillari sintaktik jihatdan turlicha bo'lsa-da, ularning umumiy vazifasi — gap mazmunini aniq va tushunarli yetkazishdir. So'z tartibini o'rganish nafaqat tilshunoslik, balki kontrastiv sintaksis, lingvokulturologiya va til o'qitish metodikasi uchun muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega (Li & Thompson, 2018; Sohn, 2017; Park, 2020).

TAHLIL VA NATIJALAR. Tadqiqot davomida ingliz va koreys tillaridagi so'z tartibi qiyosiy jihatdan tahlil qilindi. O'rganilgan ma'lumotlarga ko'ra, ingliz tili asosan SVO (Subyekt–Fe'l–Obyekt) tartibiga amal qiladi, bu esa gapning grammatik aniqligi va qisqa kommunikatsiya imkonini beradi (Huddleston & Pullum, 2015; Radford, 2019). Ingliz tilida so'z tartibi qat'iy bo'lib, subyekt va fe'l joyi o'zgarishi gapning ma'nosini o'zgartiradi, shuning uchun tarjimada noaniqliklar yuzaga kelmasligi uchun tartibga rioya qilish muhimdir (Li & Thompson, 2018). Koreys tilida esa odatiy tartib SOV (Subyekt–Obyekt–Fe'l) bo'lib, fe'l har doim gap oxirida keladi (Sohn, 2017; Kim, 2020). Shu bilan birga, koreys tilida kontekst va pragmatik vaziyatga qarab so'z tartibi o'zgartirilishi mumkin, ammo fe'lning oxirgi pozitsiyasini saqlash asosiy qoidaga aylanadi (Lee & Ramsey, 2018; Han, 2021). Bu holat koreys tilida gap ma'nosini bosqichma-bosqich ochib berish imkonini yaratadi va emfazani boshqarishga yordam beradi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, ikki til o'rtasidagi asosiy farq — fe'lning gap ichidagi o'rni. Ingliz tilida fe'l gapning o'rtasida joylashadi, koreys tilida esa gap oxirida keladi. Shu bilan birga, ikkala tilning maqsadi — fikrni aniq va tushunarli ifodalash bo'lsa-da, sintaktik qoidalar va so'z tartibi farqi tarjima va til o'rganish jarayonida qiyinchilik tug'diradi (Park, 2020; Kwak, 2022). So'z tartibidagi qat'iylik va o'zgaruvchanlik: Ingliz tilida qat'iy SVO tartibi mavjud bo'lsa, koreys tilida SOV tartibi kontekstga qarab biroz moslashuvchan bo'lishi mumkin (Lee, 2019; Cho, 2023).

Har ikkala tilning so'z tartibi kontekst va emfazaga ta'sir qiladi. Ingliz tilida inversiyalar stilistik vazifa bajaradi, koreys tilida esa so'z tartibi ma'no bosqichlarini boshqaradi (Huddleston & Pullum, 2015; Han, 2021). Tarjima va til o'rganishdagi ahamiyati: So'z tartibidagi farqlar tarjimada mazmuniy ekvivalentni saqlash va til o'rganish jarayonida to'g'ri sintaktik tartibni anglash uchun muhim ahamiyat kasb etadi (Li & Thompson, 2018; Park, 2020). Shu asosda, tadqiqot natijalariga ko'ra, ingliz va koreys tillari sintaksis jihatidan farqlansa ham, maqsad va funkcionallik jihatdan bir-biriga o'xshashlik ko'rsatadi. Har ikkala tilning so'z tartibi gapning mazmunini aniq va tushunarli yetkazish vazifasini bajaradi, bu esa tilshunoslik, kontrastiv sintaksis va chet tillarni o'qitish uchun ilmiy-amaliy ahamiyatga ega (Sohn, 2017; Radford, 2019; Kwak, 2022).

XULOSA. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ingliz va koreys tillaridagi so'z tartibi sintaksis jihatidan sezilarli farqlarga ega bo'lsa-da, ularning asosiy funksiyasi — gap mazmunini aniq va tushunarli yetkazish — umumiydir. Ingliz tilida qat'iy SVO (Subyekt–Fe'l–Obyekt) tartibi mavjud bo'lib, gapning grammatik aniqligi va qisqa ifodalanishini ta'minlaydi, koreys tilida esa odatiy SOV (Subyekt–Obyekt–Fe'l) tartibi gapning oxirida asosiy harakatni joylashtiradi va ma'noni kontekst orqali boyitadi (Sohn, 2017; Huddleston & Pullum, 2015). Tahlil va natijalar shuni ko'rsatdiki, so'z tartibi farqlari til o'rganuvchilar va tarjimonlar uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Ingliz tilidagi qat'iy tartib tarjimada aniqlikni ta'minlansa, koreys

tilidagi moslashuvchanlik pragmatik kontekst va emfazani boshqarishga imkon beradi. Shu bilan birga, ikki til o'rtasidagi sintaktik farqlarga qaramay, ularning semantik va funksional maqsadi — fikrni aniq ifodalash — bir-biriga yaqinligini ko'rsatadi (Li & Thompson, 2018; Park, 2020).

Umuman olganda, ingliz va koreys tillaridagi so'z tartibini qiyosiy tahlil qilish tilshunoslikda kontrastiv sintaksis, lingvokulturologiya va chet tillarni o'qitish metodikasi uchun ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Tadqiqot shuni isbotladi ki, so'z tartibini chuqur o'rganish orqali ikki til o'rtasidagi tarjima qiyinchiliklari kamayadi va madaniyatlararo kommunikatsiyani samarali amalga oshirish mumkin. Bu esa kelgusida boshqa tillar bilan solishtiruvchi sintaksis tadqiqotlari uchun mustahkam nazariy asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Huddleston, R., & Pullum, G. K. (2015). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press. – 112–130-betlar. rph@cambridge.org
2. Li, C., & Thompson, S. A. (2018). The Syntax of English and Chinese: A Comparative Approach. *Journal of Comparative Linguistics*, 12(2), 45–60. jcl.editor@linguistics.org
3. Radford, A. (2019). *English Syntax: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press. – 78–95-betlar. alex.radford@cambridge.ac.uk
4. Sohn, H.-M. (2017). *Korean Language in Syntax and Morphology*. Seoul: Hanshin Publishing. – 54–72-betlar. hms@hanshin.ac.kr
5. Kim, Y. (2020). Word Order Variations in Korean Sentences. *Korean Linguistics Journal*, 15(1), 33–48. klj.editor@klj.kr
6. Lee, I., & Ramsey, S. R. (2018). *The Korean Language*. Albany: SUNY Press. – 120–138-betlar. ilee@suny.edu
7. Rustamovna G. D. BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARIDA FIKRNI ERKIN VA MUSTAQIL BAYON QILISHNI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK YONDASHUVLAR //Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology. – 2025. – T. 2. – №. 3. – C. 117-120.
8. Han, J. (2021). Pragmatic Effects on Korean Word Order. *Journal of East Asian Linguistics*, 30(2), 99–114. jeal.editor@linguisticsjournal.org
9. Nizamova S., Ganiyeva D. O 'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA "AQL"/"MIND" KONSEPTLARINING QIYOSIY TAHLILI //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2025. – T. 5. – №. 20. – C. 405-411.
10. Kwak, H. (2022). Syntax and Semantics in English-Korean Translation. *Translation Studies Review*, 10(3), 56–70. tsr.editor@translationstudies.kr
11. Park, S. (2020). Comparative Analysis of English and Korean Syntax. *International Journal of Linguistic Research*, 8(1), 21–35. ijlr.editor@linguistics.org
12. Nizamova S. AMERIKA MATBUOTIDAGI NEOLOGIZMLARNI TARJIMA QILISHNING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (Siyosiy atamalar asosida) //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – T. 3. – №. 23. – C. 402-406.